

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 11 (181) grudzień 2011
ISSN 1730-5187

V Zjazd Gospodarczy Miast

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

VIII Podczas posiedzenia Zarządu ZMP, które odbyło się w trakcie V Zjazdu Gospodarczego Miast 23 listopada br., ustalono, że projekt prezydenckiej ustawy o wzmocnieniu udziału mieszkańców w działaniach samorządu terytorialnego, o współdziałaniu gmin, powiatów i województw zostanie zaopiniowany dopiero w styczniu, gdyż wymaga zebrania szczegółowych opinii i wnikliwej analizy.

IX Rady Miast Poznania i Stargardu Szczecińskiego podjęły uchwały o wystąpieniu do Trybunału Konstytucyjnego (TK) o zbadanie i stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o finansach publicznych.

KRONIKA KRAJOWA

X Na przełomie września i października tego roku w Rybniku obchodzono niecodzienny jubileusz – 50-lecie współpracy tego miasta z francuskim Saint-Vallier. Umowa, która łączy oba miasta, nazwana „Deklaracją przyjaźni i współpracy” – była pierwszym takim dokumentem podpisanym przez polski samorząd z partnerem zza żelaznej kurtyny.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XIII Cały XXI wiek będzie okresem intensywnego rozwoju miast, a współczesne megatrendy, które są jednocześnie największymi problemami świata, to: urbanizacja, globalizacja i zmiany klimatyczne. Takiego zdania byli uczestnicy II Forum Miast Poinformowanych, którego organizatorem było ICLEI – Międzynarodowe Stowarzyszenie Samorządów na rzecz Zrównoważonego Rozwoju.

WSPÓŁPRACA JST Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

XIV Kontynuujemy prezentację jednego z produktów realizowanego od wiosny 2010 roku projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy” – Niezbędna do samo (oceny) Współpracy Organizacji i Administracji Samorządowej.

Na okładce: V Zjazd Gospodarczy Miast towarzyszył m.in. Międzynarodowym Targom Techniki Komunalnej KOMTECHNIKA.
Fot. E. Parchimowicz

Miasta chcą się rozwijać

Zjazd gospodarczy

W dniach 22–25 listopada w Poznaniu Związek Miast Polskich zorganizował, trzeci po odrodzeniu samorządów w 1990 roku, a z uwzględnieniem okresu międzywojennego, piąty Zjazd Gospodarczy Miast.

Po kilkunastu latach Związek podjął ideę spotkania się przedstawicieli samorządów miejskich, zainteresowanych rozwojem różnych dziedzin życia miast. Okazją do tych spotkań stały się jesienne wydarzenia targowe organizowane w Poznaniu, których tematyka jest związana z gospodarką miejską.

Podczas trwania Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska POLEKO, Międzynarodowych Targów Techniki Komunalnej KOMTECHNIKA oraz Targów Produktów i Usług dla Samorządów Lokalnych GMINA, na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbyły się także różne inne wydarzenia, których tematyka skierowana była do samorządów miast. Skłoniło to Związek Miast Polskich do zorganizowania w tym czasie posiedzenia Zarządu, posiedzeń kilku komisji tematycznych ZMP, a także innych spotkań, które razem złożyły się na Zjazd Gospodarczy Miast. Jego ideą była debata na tematy ważne i aktualne z punktu widzenia potrzeb i problemów lokalnych społeczności oraz władz lokalnych.

Targi GMINA

Trzecia edycja Targów Produktów i Usług dla Samorządów Lokalnych GMINA odbywała się w tym roku pod hasłem „Samorząd. Biznes. Społeczeństwo Obywatelskie”. Impreza ta realizuje ideę partnerstwa publiczno-prywatnego, gdyż w czasie jej trwania spotykają się w jednym miejscu i czasie pro-

ducenci oraz dostawcy usług usprawniających funkcjonowanie regionów z reprezentantami samorządów odpowiedzialnymi za realizację zadań własnych JST. W zamierzeniu organizatorów oferta wystawiennicza targów GMINA ma pomagać w podejmowaniu efektywnych i korzystnych decyzji o planowanych inwestycjach.

Wystawcy tegorocznych targów zaprezentowali rozwiązania z zakresu architektury miejskiej (nawierzchnie, oświetlenie ulic, infrastruktura przystankowa, drogi rowerowe), elementów małej architektury ulic i placów, architektury krajozrazu (parki, skwery), infrastruktury dla osób niepełnosprawnych, oświaty, kultury i sportu (tereny rekreacyjne, urządzenia sportowe) oraz informatyki w instytucjach publicznych.

Na tegoroczne targi GMINA, a także na towarzyszący im Salon Nieruchomości i Inwestycji INVESTFIELD, przyjechali w charakterze wystawców przedstawiciele z Bytomia, Jawora, Józefowa, Kostrzyna nad Odrą, Koszalina, Lubartowa, Nowej Dęby, Sosnowca, Tarnobrzega i Zawiercia. Swoje stoiska miały także powiaty tarnogórski i oławski, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego oraz – za sprawą portalu inwestujnakaszubach.com – miasta Bytów, Kartuzi i Kościerzyna.

Miasta – jak co roku – zaprezentowały w Poznaniu zarówno oferty związane z turystyką i rekreacją, jak i tereny inwestycyjne. Przede wszystkim szukały inwestorów, którzy zrealizowaliby na ich terenie zamierzenia samorządu. Józefów zaprezentował efektowną makietę dotyczącą planów zagospodarowania centrum miasta, ponieważ poszukuje inwestora na zagospodarowanie dwóch sąsiednich terenów leżących nieopodal urzędu miasta. Kaszubskie Kartuzi, Bytów i Kościerzyna, podobnie jak Tarnobrzeg i Nowa Dęba, postanowiły pokazać się na targach wspólnie. Promowały głównie platformę internetową, na której inwestor, zainteresowany tymi terenami, znajdzie potrzebne informacje oraz wsparcie ze strony samorządu.

Związek Miast Polskich, zapraszając na V Zjazd Gospodarczy Miast, zachęcał do odwiedzenia tegorocznej edycji targów GMINA.

Na targach GMINA zaprezentowały się firmy, które kierują swoją ofertą do samorządów. Na zdjęciu stoisko z „witaczami”.

Targi GMINA odbywały się pod honorowym patronatem Związku Miast Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów, Unii Metropolii Polskich, Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz Ministra Infrastruktury.

Targi Przedsiębiorczości Społecznej

Po raz pierwszy na targach GMINA zorganizowane zostały Targi Przedsiębiorczości Społecznej. To wydarzenie, którego zadaniem jest integracja różnorodnych środowisk, m.in.: organizacji obywatelskich, samorządów lokalnych, powiatowych i regionalnych, przedsiębiorców społecznych, przedstawicieli administracji publicznej i przedstawicieli biznesu.

Podczas targów przedstawiono oferty przedsiębiorstw społecznych – spółdzielni socjalnych, przedsiębiorstw prowadzonych przez organizacje obywatelskie, zakładów aktywizacji zawodowej i innych podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej. Organizacje te, poprzez tworzenie miejsc pracy oraz naukę zawodu, mają niebagatelny wpływ na aktywizację osób z różnych względów wykluczonych. Działalność przedsiębiorstw społecznych jest niezwykle różnorodna, a ich prezentacja na targach miała na celu pomoc w nawiązaniu kontaktów z potencjalnymi klientami i usługobiorcami, w tym z przedstawicielami samorządów.

Forma tegorocznych Targów Przedsiębiorczości Społecznej nie ograni-

czyła się do przedstawienia podmiotów gospodarki społecznej. Oprócz 10 stoisk prezentujących wielkopolski model przedsiębiorczości społecznej, tegoroczne targi miały w swej ofercie otwartą przestrzeń konferencyjną, w ramach której odbywały się panele

Podczas II Targów Przedsiębiorczości Społecznej przedstawiono oferty spółdzielni socjalnych, przedsiębiorstw prowadzonych przez organizacje obywatelskie, zakładów aktywizacji zawodowej i innych podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej.

Fot. 3 x E. Parchimowicz

specjalistyczne i dyskusje o problematyce szeroko rozumianej gospodarki społecznej i ekonomii solidarności.

Związek w działaniu

V Zjazd Gospodarczy Miast był okazją do spotkania czterech komisji problemowych Związku Miast Polskich. Członkowie Komisji Polityki Miejskiej i Rozwoju Miast rozpoczęli dyskusję nad wskaźnikami rozwoju miast. Zwią-

zek Miast Polskich wspólnie ze Stowarzyszeniem Rozwoju Gospodarczego Gmin podjął prace nad stworzeniem wskaźnika, który odzwierciedlałby główne czynniki rozwoju lokalnego i mógłby być uznany za syntetyczny (prosty), a jego składowe byłyby akceptowalne.

Komisja Polityki Społecznej zajęła stanowisko w sprawie ustawy o pieczy zastępczej – stanowisko krytyczne. Podczas posiedzenia podkreślano, że budżety pomocy społecznej w miastach są skromne i nie są w stanie udźwignąć kosztów zatrudniania asystentów rodzinnych.

Gościem specjalnym spotkania Komisji Partnerstwa i Dialogu był Tomasz Sadowski, przewodniczący Zarządu Fundacji Pomocy Wzajemnej BARKA z Poznania. Tematem posiedzenia komisji była bowiem przedsiębiorczość społeczna oraz możliwość wykorzystania jej zasad w działaniach samorządu. Członkowie komisji dyskutowali także nad tzw. ustawą prezydencką dotyczącą partycypacji obywateli w życiu publicznym.

Podczas posiedzenia Komisji Gospodarki Komunalnej dokonano wyboru jej prezydium. Przewodniczącym został Michał Rżanek, wieloletni prezydent Piotrkowa Trybunalskiego, obecnie prezes piotrkowskich wodociągów i kanalizacji, wiceprzewodniczącą – Bożena Przewoźna, dyrektor wydziału gospodarki komunalnej Urzędu Miasta Poznania.

EWA PARCHIMOWICZ

Początek drogi

Odpady po zmianach ustawy

Centralnym punktem V Zjazdu Gospodarczego Miast była konferencja „Wspólna gospodarka odpadami gmin i regionów – jak nie utopić publicznych pieniędzy w śmieciach”, zorganizowana 23 listopada przez Związek Miast Polskich. Samorządowcy oraz eksperci dyskutowali o tym, jak przygotować się na nadchodzące zmiany.

1 stycznia 2012 r. wchodzi w życie ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Wyznacza ona gminom cele wynikające m.in. z dyrektywy europejskiej w sprawie składowania odpadów. Do końca 2020 r. gminy mają osiągnąć określony poziom recyklingu określonych grup odpadów. Ponadto gminy mają ograniczyć składowanie odpadów ulegających biodegradacji. Nowością od stycznia 2012 r. mają być kary motywujące gminy do osiągnięcia tych wymogów.

Aby osiągnąć założone cele, samorządy muszą m.in. zbudować, utrzymywać i eksploatować własne lub wspólne z innymi samorządami regionalne instalacje do przetwarzania odpadów. Póki co jednak definicja regionalnej instalacji budzi sporo emocji. Rozpala je zwłaszcza słowo „lub” zawarte w owej definicji. Jak przekonywał podczas poznańskiego spotkania **dr Marek Goleń** ze Szkoły Głównej Handlowej, instalację regionalną należy rozumieć jako zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkanego przez co najmniej 120 tys. mieszkańców lub jako jeden z następujących obiektów: zakład mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych i wydzielania ze zmieszanych odpadów komunal-

nych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku, zakład przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów, lub jako zakład składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania. Innego zdania byli samorządowcy, którzy rozmawiali na ten temat z pracownikami Ministerstwa Środowiska. W resorcie panuje przekonanie, że instalacją regionalną może być jedynie zakład obsługujący co najmniej 120 tys. mieszkańców lub obiekt łączący pozostałe zakłady wymienione w ustawie.

– Rzeczywiście, wokół tej definicji jest sporo niejasności i na etapie prac toczyło się wiele targów – mówił dr Marek Goleń. Ale nie definicja będzie, jego zdaniem, stanowić o tym, czy instalacja znajdzie się na liście regionalnej. Zdecyduje o tym polityczna decyzja radnych sejmików wojewódzkich. W opinii eksperta lepiej mieć na swoim terenie instalację zastępczą. W myśl ustawy jest ona przewidziana do zastępczej obsługi regionów do czasu uruchomienia regionalnych instalacji, a także w przypadku, gdy istniejąca instalacja regionalna uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn.

Niepokój dr. Golenia wzbudza zapis dotyczący hermetyczności regionów. Ustawa mówi,

że zakazuje się zbierania oraz przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych i pozostałości z sortowania przeznaczonych do składowania poza regionem gospodarki odpadami komunalnymi, na którym zostały wytworzone. Zakazuje się też przywozu odpadów wytworzonych poza obszarem regionu. Takie zapisy mogą utrudniać gospodarowanie odpadami bardziej niż dotychczas. Uczestników konferencji uspakajał w tym zakresie dyrektor Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego **Andrzej Daniluk**. – Po konsultacjach z Ministerstwem Środowiska przyjmujemy, że region gospodarowania odpadami nie musi zamykać się w granicach województwa. Z pewnością przy ustalaniu granic regionu będziemy brali pod uwagę istniejące związki międzygminne, które podjęły wysiłek budowy kosztownych instalacji bez uwzględniania granic administracyjnych regionów.

W województwie mazowieckim przyjęto zasadę, by myśląc o lokalizacji instalacji regionalnych nie burzyć tego, co już zostało zbudowane. Do tego zachęcał samorządowców A. Daniluk.

Niezwykłe ciekawą prezentację pokazał podczas poznańskiego spotkania ekspert ZMP w zakresie gospodarki odpadami, **Krzysztof Choromański**. Przekonywał do spojrzenia na zagospodarowanie odpadów tak, jak patrzą na to państwa starej Unii – jako na dziedzinę gospodarki. Z badań ekspertów wynika, że gospodarka odpadami i recykling przyczyniają się do wytworzenia ok. 0,75% PKB Unii Europejskiej. Obroty sektora recyklingu oszacowane zostały na 24 mld euro; w sektorze tym zatrudnionych jest ok. pół miliona ludzi.

– W Polsce w ciągu ostatnich 20 lat udało się uporządkować kwestie odpadów, szczególnie w dużych miastach, ale jedynie na poziomie ich wywozu – mówił ekspert ZMP. – I wielu mieszkańców jest zadowolonych, bo zdaje się, że to system idealny: przy minimalnych kosztach odbieramy wszystko, jak leci.

Tymczasem, jak wynika z raportu firmy Ernst&Young, w Polsce 2 mln ton odpadów trafia w sposób nieewidencjonowany do środowiska. Większość zbieranych odpadów jest wciąż składowana na wysypiskach, a selektywna zbiórka jest mało skuteczna.

Krzysztof Choromański zaprezentował autorski ranking województw pokazujący, które

Dr Marek Goleń prezentuje wyzwania i szanse, przed jakimi stoją samorządy w związku z ustawą o czystości i porządku w gminach. Fot. E. Parchimowicz

Samorządowcy zainteresowani tematyką gospodarki odpadami mogli zapoznać się z ofertą licznych firm, które prezentowały się na targach POLEKO i KOMTECHNIKA.

Fot. E. Parchimowicz

najlepiej radzą sobie z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, a więc które mają najmniej odpadów poza kontrolą, które mogą pochwalić się wysokim udziałem innych niż składowanie sposobów postępowania z odpadami oraz dużą ilością selektywnie zebranych odpadów.

Jeśli chodzi o odpady wytworzone, a nie zebrane, w 2010 roku w Polsce takich odpadów trafiło do środowiska 16,5%. W przypadku najlepszego województwa – pomorskiego – było to 7,8% (dwa kolejne miejsca zajęły województwa zachodniopomorskie – 8,3% i dolnośląskie – 8,7%); w przypadku najgorszego – 30,8%. Jedynie 8,6% odpadów zebranych w 2010 roku stanowiły odpady zebrane selektywnie. Najlepsze wyniki w tym zakresie mają kolejno województwa: małopolskie – 11,6%, podkarpackie – 10,7% i wielkopolskie – 10,3%. Najgorszy wynik wśród województw to zaledwie 4,3%. Jeśli chodzi o trzecią kategorię – udział odpadów składowanych w zebranych odpadach zmieszanych, okazuje się, że w Polsce aż 80,2% takich odpadów trafiło w ubiegłym roku na wysypiska. Najrzadziej korzystano ze składowisk w województwach lubuskim (57%), śląskim (69%) i mazowieckim (70%). Najgorszy wynik to aż 96,5%. W łącznej ocenie, uwzględniającej trzy kategorie, najlepsze okazało się woj. śląskie, które jako jedyne zanotowało wynik w trzech kategoriach powyżej średniej. Kolejne cztery miejsca zajęły województwa kujawsko-pomorskie wraz z pomorskim, lubuskie z mazowieckim, a dalej podkarpackie i wielkopolskie.

– Warto zauważyć, że gdyby w ramach tych najlepszych województw spojrzeć na liderów, a jednocześnie wziąć pod uwagę najgorsze samorządy w najsłabszych województwach, otrzymalibyśmy obraz dwóch całkowicie odmiennych światów – mówił K. Choromański. – Nie można więc przykładać tych samych narzędzi do wszystkich, podpowiadać takich samych rozwiązań w regionach, które mają niedobór instalacji i w tych, które mają ich nadmiar.

EWA PARCHIMOWICZ

Holenderskie doświadczenia

Wysokie normy dla spalarni

Podczas Międzynarodowego Kongresu Ochrony Środowiska Envicon 22 listopada br. w Poznaniu odbyło się Niderlandzkie Seminarium „Gospodarka odpadami w praktyce”, na którym holenderscy eksperci i przedstawiciele administracji i firm pokazali, jak zarządzać odpadami.

Holandia jest jednym z krajów, który najlepiej radzi sobie z problemem zarządzania odpadami w Europie, a nawet na świecie. Brak przestrzeni, a także rosnąca świadomość ekologiczna zmusiły rząd do podjęcia niezwłocznych działań zmierzających do faktycznego usunięcia składowisk śmieci. Obecnie 80% odpadów jest poddawanych recyklingowi, 16% jest spalanych, a tylko 3–4% jest składowanych.

Znaczącą rolę w tym procesie w Holandii odegrały organizacje pozarządowe. Jedną z nich jest działająca od ponad 35 lat Natura i Środowisko (Natuur & Milieu), którą na spotkaniu reprezentował **Jan Fransen**. Ta niezależna organizacja zaangażowana jest w tworzenie zdrowego środowiska naturalnego, a jedną z jej sfer szczególnego zainteresowania jest emisja gazów przemysłowych. Ze względu na to, że odpady komunalne deponowane na składowiskach są toksyczne, powodują m.in. zanieczyszczenie gleby i wód gruntowych oraz odór, konieczne było w Holandii zastosowanie spalania odpadów. Organizacje środowiskowe nie były początkowo zachwycone tą koncepcją. Jak się okazało w połowie lat 80. rozwiązanie to wiązało się z szeregiem problemów dla ludzi mieszkających w otoczeniu spalarni (emisja dioksyn, skażone mleko). NGOsy zaczęły kierować sprawy do sądu, negocjować z firmami obsługującymi spalarnie, co doprowadziło do wprowadzenia specjalnego zestawu dość surowych standardów dotyczących emisji dla tych przedsiębiorstw. UE ponadto zobowiązała spółki do zastosowania Najlepszej Dostępnej Technologii (BAT). Obecnie dostępne są już takie nowoczesne technologie (np. filtry materiałowe działające przy wyższych temperaturach), które umożliwiają przestrzeganie surowych limitów emisji. Jan Fransen przedstawił spis wartości limitów dla przeciętnej rocznej koncentracji substancji zanieczyszczających w gazach kominowych spalarni. Jego zdaniem nowe spalarnie powinny osiągać dolną granicę tych przedziałów. Wiele spalarni w Holandii (jest ich w sumie 12) osiąga w niektórych parametrach jeszcze niższe wyniki (np. w Amsterdamie – patrz tabela). Reprezentant Natuur & Milieu zwracał uwagę, że limity UE nie są tak rygorystyczne (szerokie ramy), podobnie jak te oficjalne holenderskie, dlatego radził, aby w Polsce oprzeć się na wartościach, które udało się wynegocjować i, co najważniejsze, osiągnąć w Holandii. Podkreślił, że ważnym warunkiem powodzenia zastosowania spalania śmieci jest również dobra lokalizacja dla spalarni oraz wcześniejsze wprowadzenie powszechnej i skutecznej selektywnej zbiórki odpadów.

Komponent	Maksymalna koncentracja mg/m ³ *	
Całkowity pył	1–3	(0,5 w WPP Amsterdam**)
Kwas solny HCl	1–5	(0,4)
Fluorowodór HF	0,1–0,5	(0,02)
Dwutlenek siarki SO ₂	5–10	(5)
Tlenki azotu NO _x	50–70	(65)
Rtęć Hg	0,002–0,005	(0,003)
Suma kadmu i talu (Cd+Tl)	0,005–0,02	(0,001)
Suma metali ciężkich	0,01–0,1	(0,02)
Tlenek węgla CO	10–30	(10)
Ogólne komponenty organiczne C _x H _y	1–5	(0,8)
Dioksyny i furany PCDD/F	0,01–0,05 ng/m ³	(0,005)
Amoniak	2–5	(0,2)

* Limit został obliczony w oparciu o 11% O₂ i znormalizowany m³ dla gazów kominowych, w ujęciu rocznym i wartości przeciętnej.

** Limity w Waste Power Plant w Amsterdamie.

Więcej na temat gospodarki odpadami w Holandii w następnym numerze „Samorządu Miejskiego”.

JOANNA PRONIEWICZ

Miasta a targi

Szansa na rozwój

– Jak miasta mogą pomóc targom, a targi miastom? – zastanawiano się podczas konferencji na temat miastotwórczej roli targów, przygotowanej przez ZMP oraz Polską Izbę Przemysłu Targowego (PIPT), która odbyła się w Poznaniu 23 listopada br.

Powstanie i lokowanie miast jest ściśle związane z usytuowaniem w centrum rynku, na którym odbywały się targi, a miasta pobierały opłatę targową od eksponujących swoje towary kupców. W Polsce obecnie funkcjonuje 11 targów i daleko nam jeszcze do europejskiego potentata, jakim są Niemcy, na terenie których jest ich 380. – W Polsce rynek targowy wciąż nie jest nasycony – przypomniał **Andrzej Byrt**, prezes PIPT i MTP. W Europie właścicielem targów są w większości samorządy.

Targi a miasto to relacja dwustronna. Miasto oferuje targom dostępność komunikacyj-

ną, bazę hotelową, usługi konsumpcyjne oraz swoją markę. Targi z kolei zapewniają miastom aktywizację usług (1 zł dla organizatora to 3 zł dla otoczenia) i mieszkańców, międzynarodowy wizerunek oraz miejsce do organizowania imprez sportowych, kulturalnych czy konferencji, a także rozwój funkcji metropolitalnych czy szansę na odnowę przestrzeni miejskiej. Zdaniem **Jacka Nowaka** z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, warunkiem sukcesu targów są: zrównoważone korzyści dla organizatora targów, klientów i samorządów lokalnych, elastyczne kształtowanie imprez targowych, wykorzystanie targów do kształto-

wania wizerunku miasta, a ich infrastruktury do organizacji innych wydarzeń.

Swoimi doświadczeniami dotyczącymi jakości współpracy, celów i rezultatów zarówno od strony organizatora targów, jak i miasta, podzielili się przedstawiciele Poznania, Kielc i Lublina. Zastępca prezydenta Poznania **Tomasz Kayser** mówił o tym, że 80% zysku z MTP jest reinwestowana. Zwrócił uwagę, że w wielu krajach targi są własnością publiczną, natomiast imprezy targowe są organizowane przez partnera prywatnego. W Poznaniu targi umożliwiają rozwój lukratywnego segmentu turystyki (co zostało zapisane w strategii rozwoju tego miasta), jaką jest turystyka biznesowa. Targi w Kielcach, będące w 99,08% własnością miasta, odgrywają wiodącą rolę w rozwoju tego miasta, są jednym z priorytetów strategii rozwoju. Przyczyniły się też do istotnej zmiany wizerunku miasta. W Lublinie znaczący rozwój targów rozpoczął się dwa lata temu, kiedy MTP stało się ich partnerem strategicznym. **Krzysztof Żuk**, prezydent Lublina, planuje wykorzystać targi do zapewnienia realizacji strategii rozwoju miasta i ożywienia handlu ze Wschodem.

JOANNA PRONIEWICZ

O przyszłości i rozwoju Europy

Ważna rola miast

W Poznaniu 24 listopada br. odbyła się w ramach Polskiej Prezydencji konferencja MRR „Zintegrowane podejście do rozwoju – klucz do inteligentnej, zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu Europy”.

Podczas spotkania przedstawiciele europejskich instytucji, świata nauki oraz biznesu prezentowali swoje wizje i idee dotyczące przyszłości Europy, sił napędowych europejskiego rozwoju w najbliższej dekadzie, roli UE i Strategii Europa 2020 w podejmowaniu globalnych wyzwań. – Zintegrowane podejście do rozwoju jest naszą odpowiedzią zarówno na te bieżące, ale i przyszłe wyzwania, które stają przed nami – powiedziała minister rozwoju regionalnego **Elżbieta Bieńkowska**. – Jest ono warunkiem sine qua non rozwoju Europy. Pozwoli, by nie tylko pokonała ona kryzys, ale stała się aktywnym graczem śmiało konkurującym na rynku globalnym oraz rozwijała się zgodnie z celami nakreślonymi w Strategii Europa 2020.

Główne przemówienie podczas konferencji wygłosił wybitny naukowiec **prof. Richard Florida** z Uniwersytetu w Toronto. Jest on twórcą pojęcia „klasy kreatywnej” oraz kwestii lokalizacji w kształtowaniu polityki rozwoju. – Moje

badania pokazują, że kryzys, tzw. Wielki Reset, to objaw i sygnał upadku starego porządku i pojawienia się nowego – mówił R. Florida. – Po każdym kryzysie rodzi się coś nowego i lepszego. Musimy jednak radykalnie odstąpić od tzw. świata przemysłowego. Jego zdaniem, kluczowe znaczenie ma TTT – talent, tolerancja, technologia, a istotnym motorem rozwoju staje się miasto i region, a nie jak dawniej fabryka. Innowacja i twórczość człowieka rodzi się w miastach, dlatego należy wzmocnić ich zdolność przywódczą i umożliwić im budowanie sieci współpracy. Trzeba zwrócić też szczególną uwagę na bliższe relacje między ludźmi, kulturę oraz oświatę.

Podczas panelu „Od koncepcji do realizacji – w kierunku polityk zintegrowanych” rozmawiano o czynnikach napędzających rozwój, takich jak m.in. kapitał społeczny, cyfryzacja czy metropolizacja. Podkreślano, że konieczne jest stymulowanie dyfuzji między słabiej i lepiej rozwiniętymi regionami, a także budowanie

– Istotnym impulsem rozwojowym jest kreatywność – stwierdził R. Florida.

Fot. J. Proniewicz

mostów strategicznych między miastami i obszarami wiejskimi.

Wydarzenie podsumowała minister E. Bieńkowska: – Aby osiągnąć zintegrowane podejście niezbędne są inwestycje w rozwój oraz wzrost. Ważne jest również powiązanie polityki spójności z celami Strategii Europa 2020 oraz dopasowanie finansowanych działań do potencjałów i wyzwań rozwojowych naszych regionów, miast, obszarów wiejskich i innych terytoriów.

(JP)

Nowa perspektywa finansowa UE

Czas na miasta

Gościem V Zjazdu Gospodarczego Miast był poseł do Parlamentu Europejskiego Jan Olbrycht, który w obecnej kadencji przewodniczy intergrupie parlamentarnej „Urban”. Na briefingu zorganizowanym dla samorządowców mówił o nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej dla miast.

Koncentrując się w miastach największe problemy społeczne, ale i bieguny rozwoju, a także radykalnie postępująca urbanizacja sprawiły, że w Europie zdano sobie sprawę z tego, że trzeba zająć się obszarami miejskimi jako bardzo specyficznym obszarem działań, który wymaga dokładnej interwencji.

Komisja Europejska zaprezentowała raport „Miasta jutra”. Pokazuje on opinie naukowców na temat tego, jak będą rozwijały się miasta w najbliższych kilkudziesięciu latach oraz jakiego typu trendy są dla miast korzystne, a jakie nie. – *Raport ten nie dotyczy pieniędzy, ale tego, czego dla miast europejskich chcemy, co w nich chcielibyśmy wspierać, a czego chcielibyśmy unikać* – mówił w Poznaniu Jan Olbrycht. Dokument ten stał się podstawą programową debaty, która w najbliższym czasie będzie toczyła się w Europie – debaty na temat tego, jak przetłumaczyć europejską politykę miejską na język konkretów.

– *W Polsce istnieje niebezpieczeństwo, że polityka miejska będzie rozumiana jako polityka wykorzystywania pieniędzy dla miast. Jest ona jednak czymś dużo bardziej złożonym* – mówił europoseł. Pewne nurty wokół polskiej polityki miejskiej może wzmocnić kilka planowanych działań KE.

W projektach rozporządzeń, KE po raz pierwszy proponuje, by próbować zintegrować, przynajmniej pod kątem programowania, nie tylko fundusze z Polityki Spójności, ale również dwa fundusze z polityki rolnej, czyli obszary wiejskie oraz obszary rybołówstwa oraz dołożyć nowy instrument łączenia Europy, skonstruowany z myślą o drogach, sieciach energetycznych i sieciach informatycznych. W styczniu 2012 r. Komisja pokaże dokument na ten temat pt. „Ramy wsparcia Wspólnoty”, w którym zapisane zostanie, na co będą pieniądze w latach 2014–2020.

Jan Olbrycht zachęcał do sięgnięcia do Strategii Europa 2020. Zawiera ona tzw. menu, czyli konkretne działania dla poszczególnych państw członkowskich. W rozporządzeniu ogólnym znajduje się 11 celów tematycznych enumeratywnie wymienionych. Każde państwo członkowskie będzie musiało wybrać z tej listy główne tematy, którymi będzie chciało się zająć w latach 2014–2020. W rozporządzeniu ogólnym znajdują się zapisy, że jednym z ważnych elementów jest kwestia zrównoważonego rozwoju i rozwoju terytoriów, w tym obszarów miejskich.

– *W Europejskim Funduszu Rozwoju Regionalnego zaczynają pojawiać się szczegóły, w tym priorytety inwestycyjne, które są wprost*

Posel do Parlamentu Europejskiego Jan Olbrycht. Fot. E. Parchimowicz

tłumaczeniem celów Strategii Europa 2020. Miasta mogą tworzyć wieloletnie strategie zintegrowane obszarów zurbanizowanych z ich otoczeniem. Każde państwo członkowskie zadecyduje o wyborze listy miast, które będą mogły realizować tzw. działania zintegrowane. Obecnie przewiduje się, że tych miast powinno być ok. 20 i na ich działania przewiduje się zarezerwowanie ok. 5% EFRR. Będzie oczywiście dyskusja w Polsce, jakie miasta znajdują się na tej liście i jak zostaną dobrane, ponieważ przez 7 lat będą one pracować, wraz z ok. 300 miastami z całej Europy na tzw. European Urban Platform nad nowymi rozwiązaniami dla miast.

KE rezerwuje dla siebie 0,2% alokacji RDF-u na działania innowacyjne. Należy spodziewać się, że środki te będą przeznaczone na zupełnie nowe wyzwania podejmowane w miastach. Trzeba pamiętać, że o te pieniądze będą walczyły miasta z całej Europy.

J. Olbrycht z mocą podkreślał, że w nowej perspektywie finansowej UE pieniądze przekazywane do krajów członkowskich będą znaczne, a więc będzie ściśle określone, na co mają być wydane.

(EPE)

O wielopoziomowym zarządzaniu

Ukaż się w języku angielskim podręcznik wielopoziomowego zarządzania miastami w Europie oraz publikacja *European Urban Knowledge Network (EUKN)* pt. „Wielopoziomowe zarządzanie miastami czy sztuka współpracy”. Obie publikacje są dostępne również na stronie www.zmp.poznan.pl.

Podręcznik autorstwa Tuna Tasan-Kok i prof. Jana Vrankena zawiera wytyczne dotyczące opracowania zintegrowanych strategii miejskiego rozwoju. Celem podręcznika jest umożliwienie i ułatwienie koordynacji zintegrowanych działań oraz współpracy pomiędzy poszczególnymi

szczeblami administracji publicznej. Publikacja EUKN obrazuje natomiast praktyczne przykłady wielopoziomowego zarządzania miastami w Europie (np. zastosowane przy realizacji programu Park Railway w Antwerpii czy rewitalizacji Dzielnicy Poetów w Duisburgu). Publikacje te mogą być bardzo ważne dla samorządowców, gdyż udzielają wielu praktycznych wskazówek dotyczących wielopoziomowego zarządzania miastami i odpowiadają na pytanie, jak sprawić, aby wszystkie szczeble administracji były zainteresowane współpracą.

(JP)

Posiedzenie Zarządu ZMP w Poznaniu

Za mało środków na oświatę

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP, które odbyło się w trakcie V Zjazdu Gospodarczego Miast 23 listopada br., ustalono, że projekt prezydenckiej ustawy o wzmocnieniu udziału mieszkańców w działaniach samorządu terytorialnego, o współdziałaniu gmin, powiatów i województw zostanie zaopiniowany dopiero w styczniu, gdyż wymaga zebrania szczegółowych opinii i wnikliwej analizy.

Prezydencki projekt ustawy o wzmocnieniu udziału mieszkańców w działaniach samorządu terytorialnego, o współdziałaniu gmin, powiatów i województw z 31 października 2011 r. wzbudził już po raz kolejny dyskusję wśród przedstawicieli miast zasiadających w Zarządzie ZMP. Mimo że nie zawiera już tak dużej liczby kontrowersyjnych zapisów, co w poprzednich wersjach roboczych, nadal są poważne wątpliwości dotyczące pierwszej części tej regulacji na temat wzmocnienia udziału mieszkańców w działaniach JST.

Po raz kolejny pojawiły się obawy, że wprowadzenie tej regulacji może wywołać konflikty społeczne, spowodować paraliż pracy samorządu, wydłużenie terminu realizacji zadań publicznych, problemy z bieżącym funkcjonowaniem samorządu; dołożenie nowych zadań i obowiązków JST, konsekwencje finansowe czy rozmycie odpowiedzialności.

Padają, z jednej strony, głosy, że propozycja legislacyjna spowoduje poważne zmiany w ustroju samorządów, z drugiej zaś, że jest to jedynie drobna ewolucja, wynikająca z dotychczasowych zaniechań popełnionych przez władze lokalne. Zgłaszano propozycje, aby samorząd mógł niektóre zapisy wprowadzać fakultatywnie. Zakwestionowano przepis dotyczący referendum, które ma być wiążące bez względu na frekwencję. Temat jest jednak na tyle poważny, że wymaga głębszego przemyślenia. Nie warto też odrzucać tej regulacji w całości, gdyż zawiera dobre zapisy, o których wprowadzenie Związek zabiegał od dawna, dotyczące np. zespołu współpracy terytorialnej (forma dla związku metropolitalnego) czy nowej formuły absolutorium.

W trakcie spotkania w Poznaniu akceptację uzyskały rozporządzenia MI w sprawie: zezwoleń na przejazd pojazdów nienormatywnych,

Prezydenci i burmistrzowie zwracali uwagę, że część oświatowa subwencji ogólnej nie uwzględnia szeregu zmian w systemie oświatowym, które wcześniej miały miejsce, a także skutków działania art. 30 a i 30 b Karty Nauczyciela.

Fot. J. Proniewicz

wysokości opłat za wydanie zezwolenia na przejazd takich pojazdów oraz ich pilotowania.

Pozytywnie zaopiniowano również dwa rozporządzenia MEN – w sprawie warunków technicznych dla sprzętu oraz oprogramowania służącego prowadzeniu lokalnych baz danych SIO oraz procedury weryfikacji dostępu do bazy danych SIO. W kwestii rozporządzenia dotyczącego algorytmu podziału subwencji oświatowej na rok 2012, członkowie Zarządu zwracali uwagę, że algorytm zasadniczo nie różni się od tego z ubiegłego roku. Podstawową zmianą jest zmniejszenie rezerwy z 0,6 do 0,25% oraz zwiększenie liczby uczniów o 4,7%, co wynika z przyjęcia założenia, że 6-latki pójdą do szkoły od września. Gdyby jednak 6-latki nie poszły do szkoły, wtedy pieniądze te zostaną przeznaczone na przygotowanie szkół do ich przyjęcia w następnych latach. Prezydenci i burmistrzowie w przyjętym stanowisku przypomnieli, że algorytm służy do podziału, wciąż zbyt małej, kwoty części oświatowej subwencji ogólnej. Subwencja ta nie uwzględnia szeregu zmian w systemie oświatowym, które wcześniej miały miejsce, a także skutków działania art. 30a i 30b Karty Nauczyciela. Poza tym zaproponowano wprowadzenie równej wagi dla gimnazjów z gmin wiejskich i miejskich. Z opracowań zespołów naukowych analizujących funkcjonowanie szkół, wynika, że waga tych gimnazjów nie powinna być tak zróżnicowana, jak ma to miejsce w przypadku szkół podstawowych, ponieważ na terenach gmin wiejskich gimnazja niewiele się różnią od tego typu szkół funkcjonujących w miastach.

W poczet miast członkowskich przyjęto Strzegom.

Czy związki będą razem walczyć o dochody?

Przed posiedzeniem Zarządu ZMP w Poznaniu odbyło się spotkanie przedstawicieli zarządów i biur ogólnopolskich organizacji samorządowych w sprawie samorządowej inicjatywy ustawodawczej.

Od trzech lat miasta z niepokojem przyjmują fakt pogarszającego się stanu finansów samorządowych, który jest efektem zmian prawnych, wprowadzanych bez respektowania zasad zawartych w art. 167 Konstytucji RP. Ubytki w dochodach własnych JST, będące wynikiem zmian ustawowych, nie są rekompensowane. Nowe zadania są przekazywane bez wystarczających środków finansowych. Wprowadza się nowe (generujące wzrost kosztów) standardy realizacji zadań własnych miast, gmin i powiatów, którym nie towarzyszy wzrost zasilania finansowego. Związek Miast Polskich wystąpił z pomysłem projektu ustawy o zmianie ustawy o dochodach JST, w której zostanie zwiększona wielkość udziałów w PIT. Ma to być właśnie rekompensata za utracone dochody. Zmiana ta będzie opierać się na dokładnych wyliczeniach ubytków ustawowych z lat 2007–2011. Biuro ZMP dokonało już obliczeń za lata 2007–2009. Ryszard Grobelny, prezes ZMP, wskazywał na nowe obciążenia dla finansów samorządów, jakie niosą zapowiedzi rządu dotyczące np. podniesienia o dwa punkty procentowe po stronie pracodawców składki rentowej czy wzrostu akcyzy. Jednym z celów tej inicjatywy ma być powstrzymanie dalszego spadku dochodów JST i nagłośnienie problemu, aby w przyszłości parlamentarzyści, narzucając nowe zadania dla samorządów bez wskazania źródeł finansowania, byli bardziej świadomi konsekwencji swoich decyzji.

Uzgodniono, że przedstawiciele wszystkich korporacji odniosą się do tej propozycji po przedyskutowaniu jej podczas swoich spotkań. Podkreślano, że organizacje powinny pokazać w tej kwestii jedność, bowiem tylko wtedy taka inicjatywa ma szansę powodzenia.

(JP)

JOANNA PRONIEWICZ

Przepisy niezgodne z Konstytucją?

Miasta występują do TK

Rady Miast Poznania i Stargardu Szczecińskiego podjęły uchwały o wystąpieniu do Trybunału Konstytucyjnego (TK) o zbadanie i stwierdzenie niezgodności z konstytucją przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o finansach publicznych.

Członkowie Zarządu ZMP na posiedzeniu 27 sierpnia br. w Kołobrzegu zadeklarowali, że będą wspierać miasta, które wystąpią do Trybunału Konstytucyjnego i zaskarżą przepisy dwóch szczególnie negatywnych dla samorządów ustaw: o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz o gospodarce nieruchomościami.

Niebezpieczne zapisy

Ustawa o wspieraniu rodziny została podpisana przez Prezydenta RP, pomimo prośby ZMP o skierowanie jej do TK. Jednak Kancelaria Prezydenta zapowiedziała, że realizacja programu będzie szczególnie monitorowana przez nią „w zakresie zapewnienia w ustawie budżetowej odpowiednich środków oraz ponoszonych przez JST uzasadnionych kosztów – ponieważ dotyczy ona konstytucyjnego zagadnienia, jakim jest zasada adekwatności zadań JST do wysokości środków finansowych, którymi dysponują”. To – zdaniem członków Zarządu ZMP – wciąż za mało, dlatego należy ją zaskarżyć do TK. Drugi akt prawny, który tego wymagał, to ustawa o gospodarce nieruchomościami, podpisana przez Prezydenta 26 sierpnia br. Wyjściowy projekt senacki – realizujący wyrok TK – był korzystny dla samorządów, jednak w Sejmie dołączono do niego inne projekty i efekt tych zabiegów okazał się fatalny. Uchwalone przepisy dotyczą bowiem takich kwestii, jak m.in. rozszerzenie możliwości wystąpienia z żądaniem przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności o osoby prawne będące użytkownikami wieczystymi nieruchomości w dniu 13 października 2005 r. – *Ustawa ta narusza równość obywateli wobec prawa* – mówił w Kołobrzegu Ryszard Grobelny, prezes

ZMP. – *To niebezpieczne przepisy, które zabiorą nam dochody.*

Mniejsze dochody z wieczystego

Rada Miasta Poznania 18 października br. podjęła uchwałę o wystąpieniu do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej art. 1 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 4 ust. 9 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, w brzmieniu nadanym ustawą z 28 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz niektórych innych ustaw. W ustawie z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami po wprowadzonych zmianach za niezgodny z konstytucją uznano zapis art. 77 ust. 1 i ust. 2a. Przepisy art. 77 ust. 1 i ust. 2a nie są zgodne z ustrojowymi zasadami ochrony własności wyrażonymi w art. 21 ust. 1 i art. 64 ust. 2 konstytucji oraz z zasadami samodzielności gminy i samodzielności finansowej gminy wyrażonymi w art. 165 ust. 1 i art. 167 ust. 1 i 2 konstytucji. Ponadto naruszają konstytucyjną zasadę równości wobec prawa wyrażoną w art. 32 ust. 1 konstytucji.

U uzasadnieniu za sprzeczne z konstytucją wskazano zmiany ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości dotyczące warunków, na jakich się tego dokonuje. Proponowana nowelizacja ustawy pozbawia gminę dochodów, które mogłaby uzyskiwać z tytułu opłat rocznych za użytkowanie wieczyste nieruchomości przez kolejne lata i to bez należytej rekompensaty.

„Piecza” bez środków

Rada Stargardu Szczecińskiego 25 października br. podjęła natomiast

dwie uchwały o wystąpieniu do Trybunału Konstytucyjnego. Pierwsza dotyczy wniosku o zbadanie, czy wobec braku zapewnienia koniecznych środków finansowych w postaci zwiększenia dochodów własnych lub subwencji na realizację nowych zadań, art. 197 ust. 1 i 2 oraz art. 247 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są zgodne z art. 2 i art. 167 ust. 1 i ust. 4 Konstytucji RP oraz z art. 9 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego (EKSL). Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wejdzie w życie 1 stycznia 2012 r., wprowadzi liczne, nowe zadania własne dla gminy, w tym obowiązek zatrudniania asystentów rodziny, ponoszenia częściowych kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Żaden z przepisów nie wskazuje źródeł finansowania, natomiast brak jest możliwości w tym miejscu zastosowania domniemania, iż gmina ma obowiązek sfinansowania zadania własnego w całości ze środków własnych.

Druga uchwała dotyczy z kolei wystąpienia do TK z wnioskiem o zbadanie, czy art. 128 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych jest zgodny z art. 2 i art. 167 ust. 1 i ust. 4 Konstytucji RP oraz z art. 9 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 EKSL. Wątpliwości budzi przepis, który wprowadził zasadę, według której kwota dotacji na dofinansowanie zadań własnych bieżących i inwestycyjnych nie może przekraczać 80% kosztów realizacji zadania, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

Zarząd ZMP z zadowoleniem przyjął informację o podjęciu uchwał przez Rady Miast Poznania i Stargardu Szczecińskiego. **Członkowie Zarządu podczas spotkania w Łodzi zaapelowali o wsparcie tych wystąpień przez inne miasta, już po złożeniu przez nie wniosków do TK (o czym poinformujemy), w formie poparcia (z określeniem skutków wdrożenia tych ustaw), a nie nowych wniosków w tej samej sprawie.**

JOANNA PRONIEWICZ

Partnerstwo Rybnika z Saint-Vallier

Razem od 50 lat

Na przełomie września i października tego roku obchodzono w Rybniku niecodzienny jubileusz – 50-lecia współpracy tego miasta z francuskim Saint-Vallier. Umowa, która łączy oba miasta, nazwana „Deklaracją przyjaźni i współpracy” – była pierwszym takim dokumentem podpisanym przez polski samorząd z partnerem zza żelaznej kurtyny.

Obchody 50-lecia partnerstwa obu miast stały się jedną z głównych przyczyn zorganizowania Europejskiego Kongresu Obywatelstwa i Miast Bliźniaczych, który w dniach od 29 września do 1 października br. odbywał się w Rybniku. Zjechało wówczas na Śląsk 300 przedstawicieli europejskich samorządów. Równolegle z kongresem trwała w Rybniku wizyta kilkudziesięciu mieszkańców Saint-Vallier, zorganizowana przy wsparciu miasta w ramach projektu „Jubileusz 50 lat współpracy Rybnik-Saint-Vallier”.

– miast partnerskich Saint-Vallier oraz francuskiego Lipin, które jest partnerem Rybnika. Uroczystości zorganizował działający w Saint-Vallier komitet bliźniaczy, przy współudziale miasta. Uczestniczyli w nich rybnicki radni, przedstawiciele Stowarzyszenia Współpracy Międzynarodowej Rybnik-Europa oraz uczniowie i nauczyciele II Liceum Ogólnokształcącego im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, które od lat prowadzi wymianę młodzieży.

– *Byliśmy w Europie pionierami, kiedy pomiędzy naszymi miastami 5 lipca*

Przy okazji obchodów 50. rocznicy partnerstwa, prezydent Adam Fudali i mer Alain Philibert podpisali deklarację o odnowieniu i kontynuacji współpracy Rybnika i Saint-Vallier.
Fot. D. Gajda

Wcześniej, w maju br., rocznicowe obchody partnerskiej współpracy obu miast odbyły się w burgundzkim Saint-Vallier 10-tys. miasteczku, które 50 lat temu było dla rybniczian oknem na świat. W serdecznej atmosferze spotkały się nie tylko reprezentacje Rybnika i Saint-Vallier, ale też niemieckiego Wallerfangen i włoskiego Umbertide

1961 r. podpisana została „Deklaracja przyjaźni i współpracy” – zaznaczył mer Saint-Vallier, **Alain Philibert**. – *Od wielu lat podtrzymujemy nasze doskonałe partnerskie relacje i cieszymy się z tego, że wpływają one korzystnie na kontakty naszych miast i ich mieszkańców. Pozwalają one ze spokojem i ufnością patrzeć w przyszłość* – powiedział.

Saint-Vallier jest małym miasteczkiem leżącym w malowniczej Burgundii. Jego współcześni mieszkańcy pracują głównie w handlu oraz turystyce. Niegdyś większość z nich utrzymywała się z górnictwa. Na pomysł nawiązania współpracy z polskim miastem wpadł pod koniec lat 50. ówczesny mer Saint-Vallier, **Jean Chalott**. Szukał miasta podobnego pod względem gospodarczym i społecznym. Postawił niełatwe zadanie, gdyż także na zachodzie Europy nawiązanie współpracy z miastem zza żelaznej kurtyny było nie do pomyślenia. Zaproponowano Rybnik, który podobnie jak urokliwe miasteczko w Burgundii, żył wówczas z węgla i górnictwa.

Wkrótce rybniczanie zaczęli jeździć do Francji na kolonie i wizyty, szkoły organizowały wspólne imprezy, kopalnie wymieniały pracowników. Pierwsza grupa kolonistów z Rybnika wyruszyła do malowniczej Burgundii w 1964 roku. Dziś wiadomo, że te pierwsze wycieczki nie były dostępne dla wszystkich, do Francji jeździły dzieci lokalnych polityków, sędziego, ministra, pociechy dyrektorów jednostek miejskich, ale też najwybitniejsi uczniowie szkół, dla których wyjazd był nagrodą za świadectwo z „czerwonym paskiem”, a także harcerze. Jednym z nich był dzisiejszy eurodeputowany **Jan Olbrycht**, który przyznaje, że właśnie na kolonii we Francji zachłysnął się Europą i postanowił uczyć się języków obcych.

To w Saint-Vallier władze Rybnika podpatrzyły runda – dziś Rybnik ma takich skrzyżowań najwięcej w Polsce. Rybniczanie przyglądali się, jak ich francuski partner przełamywał monokulturę górnictwa, likwidował kopalnie, jak tworzone w nich muzea. Po 1989 roku mieszkańcy Rybnika od Francuzów uczyli się tworzenia samorządu.

Uczniowie rybnickich szkół nadal jeżdżą do Saint-Vallier na wymiany. Dziś współpraca Rybnika z francuskim miastem opiera się głównie na wymianach kulturalnych pomiędzy szkołami oraz na licznych wzajemnych wizytach przedstawicieli obu miast. Na cześć współpracy pomiędzy Rybnikiem a Saint-Vallier w latach 1961–1965 każde z miast nazwało jedną z głównych ulic imieniem bliźniaka, i tak w Rybniku jest ulica Saint-Vallier, a w Saint-Vallier – ulica Rybnik.

Wystawa przygotowana z okazji jubileuszu, powstała dzięki zaangażowaniu mieszkańców.
Fot. E. Parchimowicz

– Dziś Rybnik zmienia swój wizerunek, inwestuje w przyszłość i w nowe technologie – mówił podczas Kongresu Miast Bliźniaczych prezydent **Adam Fudali**. – *Miasto ma nowe, europejskie oblicze, co jest zasługą naszych przyjaciół z Saint-Vallier i z innych naszych partnerskich miast, od których przez te wszystkie lata pozyskiwaliśmy wiedzę i doświadczenie.*

Rybnik prowadzi oficjalną współpracę z jedenastoma europejskimi miastami. Wśród nich są trzy miasta francuskie. Za zaangażowanie w rozwój współpracy międzynarodowej władze Rybnika otrzymały honorowe insygnia Rady Europy: Dyplom Europejski w 2003, Flagę Honorową Rady Europy w 2004 oraz Tablicę Honorową Rady Europy w 2008 roku.

Podczas niedawnego Europejskiego Kongresu Obywatelstwa i Miast Bliźniaczych prezydent Adam Fudali i mer Alain Philibert podpisali deklarację o odnowieniu i kontynuacji współpracy Rybnika i Saint-Vallier. „*Partnerstwo naszych miast rodziło się wraz ze Zjednoczoną Europą. Dzisiaj, pół wieku później, możemy z satysfakcją mówić o naszej dojrzałej przyjaźni, będącej doskonałym przykładem współpracy pomiędzy narodami Europy*” – czytamy m.in. w dokumencie. Podczas uroczystości prezydent Rybnika powiedział, że partnerstwo dwóch miast to zaledwie jedna mała cegielka, choć jakże ważna, w całym fundamencie

Zjednoczonej Europy. – *Rybnik i Saint-Vallier wspólnie wzmacniają ten fundament już od 50 lat* – dodał.

Z okazji tegorocznego jubileuszu partnerstwa Rybnika i Saint-Vallier powstała wystawa, którą od maja br. oglądano we Francji, a na przełomie września i października zobaczyli rybniczanie. Tworzono ją mozolnie, z dużym udziałem mieszkańców obu miast, gdyż zarówno we Francji, jak i w naszym kraju zachowało się bardzo mało pamiątek z okresu partnerstwa obu miast. Wystawa powstała dzięki staraniom Muzeum w Rybniku i w dużej mierze dzięki rybniczantom, którzy podzielili się swoimi wspomnieniami i pamiątkami z tamtego okresu. Przekazali zdjęcia, listy przyjaciół, dokumenty, artykuły prasowe.

EWA PARCHIMOWICZ

IV edycja konkursu

Energetyczne gminy

Rozpoczęła się IV edycja „Konkursu na najbardziej efektywną energetycznie gminę w Polsce”.

Jego organizatorem jest Krajowa Agencja Poszanowania Energii SA, która we współpracy z patronami honorowymi – Ministrem Gospodarki, Ministrem Środowiska, Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, Ambasadą Danii, Ambasadą Brytyjską, Związkiem Miast Polskich zaprasza wszystkie gminy do udziału w konkursie.

Podstawowym kryterium oceny będzie skala oszczędności energii w wybranych przedsięwzięciach w roku 2011 w stosunku do lat 2010 i 2009. Konkurs oceni rzeczywiste efekty zgłoszonych działań, a nie subiektywne opisy przedsięwzięć.

Do Konkursu na najbardziej efektywną energetycznie gminę można zgłosić:

- wybrane budynki użyteczności publicznej, w których w ostatnich latach przeprowadzane były przedsięwzięcia zmniejszające zużycie energii (np. termomodernizacja),
- modernizację węzła cieplnego,
- modernizację oświetlenia ulicznego,
- inne przedsięwzięcia energooszczędne na rzecz społeczności lokalnej.

■ modernizację oświetlenia ulicznego,

■ inne przedsięwzięcia energooszczędne na rzecz społeczności lokalnej.

Zwycięskie gminy otrzymają oprócz statuetki i dyplomu nagrodę pieniężną w wysokości 10 000 zł w każdej z trzech kategorii: gmina o liczbie ludności do 30 000 mieszkańców, od 30 001 do 100 000 mieszkańców, powyżej 100 000 mieszkańców. Oprócz nagród finansowych na zwycięzców czekają nagrody specjalne. Udział w konkursie jest bezpłatny.

Termin składania kart uczestnictwa mija 10 stycznia 2012 r. Wypełnianie zgłoszeń on-line zakończy się 15 lutego 2012 r. Wyniki konkursu zostaną ogłoszone w kwietniu na uroczystej gali.

Sekretariat Konkursu prowadzi Krajowa Agencja Poszanowania Energii SA w Warszawie (tel. 22 626-09-10).

Regulamin konkursu można znaleźć na stronie internetowej: www.kape.gov.pl/konkursdlagmin

Z Komisji Wspólnej...

Antykorupcja kością niezgody

Kolejny raz na posiedzenie Komisji Wspólnej (które odbyło się 26 października br.) powróciła sprawa założeń do kontrowersyjnego projektu ustawy o niektórych sposobach unikania konfliktu interesów, przygotowana przez Julię Pitere, minister w Kancelarii Premiera odpowiedzialną za walkę z korupcją.

Stanowczy sprzeciw samorządowców budzi drastyczne rozszerzenie kręgu osób objętych obowiązkiem publikacji oświadczeń majątkowych na wszystkich pracowników samorządowych, co oznacza wzrost o około 330 tys. osób. Korporacje oraz poszczególne JST zgłosiły swoje uwagi w tej sprawie, jednak zostały one *in gremio* odrzucone.

Przeciw nadmiernym restrykcjom

Samorządowcy przekonywali, że są za jawnością i przejrzystością życia publicznego, ale do określonej roztropnej granicy, która powinna być osiągnięta na drodze kompromisu. Tymczasem wiele nowych zapisów jest restrykcyjnych i niejasnych, a projektodawcy nie uwzględniają praktycznie żadnych uwag. Ponownie argumenty przeciwko projektowanym rozwiązaniom przytoczył współprzewodniczący ze strony samorządowej, prezydent Krakowa **Jacek Majchrowski**, który zwrócił uwagę, że publikowanie oświadczeń może być zagrożeniem dla urzędników i ich rodzin: *– W Krakowie – nie dotyczy to mojej ekipy, ale poprzednich – po opublikowaniu takich oświadczeń do dwóch wiceprezydentów miasta nastąpiły włamania. To jest podawanie złodziejowi na tacy łupu. Nie widzę powodu, dla którego my, i tak będąc na szpikulcu różnych instytucji, mamy się jeszcze dodatkowo podkładać.*

Prezydent Majchrowski zaznaczył jednak, że nie ma nic przeciwko składaniu oświadczeń, pod warunkiem że nie będą one w pełni jawne: *– Mogę się spowiadać z tego co mam, skąd to mam i jak, ale tylko wobec organów, które są do tego powołane. Natomiast nie widzę potrzeby, aby to wszystko upubliczniać.*

Głos w dyskusji zabrał również **Marek Wójcik**, zastępca sekretarza

generalnego ZPP, który zwrócił uwagę, że tego typu zapisy zniechęcają do pracy w administracji samorządowej najlepiej wykształconych, najbardziej wartościowych pracowników, którzy nie będą chcieli ujawniać informacji o stanie majątkowym swoim oraz swojej rodziny. *– My patrzymy na tę sprawę szerszej niż przez pryzmat tylko tej ustawy. Chodzi o to, by do administracji chcieli trafiać młodzi ludzie, najlepsi absolwenci wyższych uczelni, a nie, żeby uciekali od tej pracy, z którą wiązą się nadmierne restrykcje –* uzasadniał M. Wójcik. Jego zdaniem w samorządzie winny pracować osoby, które mają odwagę zmieniać rzeczywistość lokalną, a nie takie, które będą się bały podejmować decyzje dlatego, że grożą za to sankcje.

Lek na koneksje

Samorządowcom nie udało się jednak przekonać minister Pitery. Jej zdaniem praca w administracji publicznej jest służbą i tak musi być traktowana. *– Chciałam zwrócić uwagę, że nie tylko kwalifikacje formalne, ale również moralne muszą obowiązywać w tej sferze –* mówiła minister. Uważa ona też, że zwłaszcza w niedużych gminach i powiatach o zatrudnieniu nie decydują kwalifikacje, lecz koligacje lub koneksje i temu zjawisku ma przeciwdziałać przygotowana ustawa.

Ostatecznie Komisja po raz kolejny nie wydała opinii w tej sprawie; ustalono jedynie, że samorządowcy mają zgłoszone uwagi przesłać na piśmie, by projektodawcy mogli się do nich ustosunkować.

Pieczka zastępcza do negocjacji

Następną sprawą, od dłuższego czasu bulwersującą środowisko samorządowe, jest ustawa o pieczy zastępczej, która zaczęnie obowiązywać od 1 stycznia 2012 r. Według wstępnych szacunków spowo-

duje ona tylko w przyszłym roku wzrost wydatków w budżetach samorządowych o około 800 mln zł (w skali całego kraju). Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zarezerwowało na realizację ustawy na 2012 rok zaledwie 40 mln zł, co jest kwotą mniej więcej 20-krotnie za niską. To kolejne obciążenie JST nowymi wydatkami, bez zapewnienia dochodów adekwatnych do zadań. Ponieważ Minister Pracy i Polityki Społecznej lekceważy obawy samorządowców, zwrócili się oni do współprzewodniczącego KWRiST ze strony rządowej, ministra **Jerzego Milлера** o zorganizowanie w listopadzie spotkania zespołu roboczego w tej sprawie.

Ustalono, że strona samorządowa wystosuje oficjalne pismo do ministra ze wstępnymi wyliczeniami dotyczącymi przyszłych kosztów, które poniosą poszczególne kategorie samorządu z tytułu wprowadzanej ustawy. Na podstawie tego materiału odbędzie się spotkanie i dyskusja z przedstawicielami strony rządowej.

W wyniku rozmów, które odbyły się 17 i 23 listopada br. okazało się, że przedstawiciele MPiPS zgłosili wniosek o zwiększenie rezerwy na realizację ustawy do 300 mln zł, co powinno według nich starczyć na wykonanie nałożonych zadań na minimalnym poziomie. Odpowiedzi z Ministerstwa Finansów jednak jeszcze nie ma. Zdaniem projektodawców ustawy, szacunki samorządowe są zawyżone, ponieważ gminy i powiaty traktują niektóre zadania fakultatywne jako obligatoryjne – w związku z tym ustalono, że na podstawie przesłanej z ministerstwa informacji z wykazem jednych i drugich zadań, JST jeszcze raz obliczą koszty.

Samorządowcy są zdeterminowani – jeśli nie otrzymają odpowiednich środków finansowych, nie będą realizować nałożonych zadań, tym bardziej że ustawa nie przewiduje za to specjalnych sankcji. Taką decyzję podjął np. prezydent Poznania, prezes ZMP **Ryszard Grobelny**. Z kolei jedno z miast członkowskich ZMP, Stargard Szczeciński, już podjął uchwałę o zaskarżeniu ustawy do Trybunału Konstytucyjnego (*piszemy o tym na str. IX*).

HH

Przeciw globalnej katastrofie

Miasta przyszłości

Cały XXI wiek będzie okresem intensywnego rozwoju miast, a współczesne megatrendy, które są jednocześnie największymi problemami świata, to: urbanizacja, globalizacja i zmiany klimatyczne.

Takiego zdania byli niemal wszyscy prelegenci i paneliści II Forum Miast Poinformowanych (Informed Cities Forum), którego organizatorem było ICLEI – Międzynarodowe Stowarzyszenie Samorządów na rzecz Zrównoważonego Rozwoju wraz z Uniwersytetem Manchester. Konferencja, która odbyła się w październiku br. w Neapolu, zgromadziła ponad 170 samorzą-

jąc 70% gazów cieplarnianych. Dlatego, w jego opinii, kolejnym megatrendem XXI wieku musi być **zarządzanie** i tworzenie polityki miejskiej, bez której nie można przewidzieć rozmiarów i skutków kryzysu finansowego, energetycznego, żywnościowego czy politycznego.

Podobne wizje globalnej katastrofy ekologicznej i społecznej przytaczali również inni prelegenci, ale celem konfe-

W II Forum Miast Poinformowanych, zorganizowanym w październiku w Neapolu, uczestniczyło ponad 170 samorządowców. Fot. Archiwum ICLEI

dowców i naukowców z 28 krajów Europy. Jak stwierdził w swoim wystąpieniu **prof. Nicholas You**, wieloletni doradca UN Habitat, **miasta są jednocześnie beneficjentami i ofiarami gwałtownego rozwoju.**

Zwracał uwagę, że urbanizacja spowodowała odwrócenie proporcji pomiędzy ludnością żyjącą w miastach i w obszarach wiejskich. W miastach, w tej samej przestrzeni trzeba będzie pomieścić w 2030 roku ponad 5 mld ludzi (60% populacji świata), co spowoduje nieodwracalne zmiany w sposobie wykorzystywania gruntów, wody i energii. Globalizacja przyczyniła się wprawdzie do wzrostu ekonomicznego, lecz jednocześnie spowodowała wykluczenie najbiedniejszych oraz lawinowo rozprzestrzeniające się w świecie poczucie niesprawiedliwości, które prowadzi do zbrodni i przemocy. Miasta mają również swój znaczny udział w zmianach klimatu, generując obecnie w skali globalnej 78% odpadów i emitu-

rencji nie było bynajmniej roztrząsanie problemów cywilizacyjnych, a dyskusja nad sposobami ich zminimalizowania. Dominującymi hasłami tej dyskusji, wspieranej przez dużą grupę naukowców z uniwersytetów europejskich, były **inteligencja i innowacje**. Mówiono o konieczności innowacji technicz-

Poinformowane Miasta – to europejski projekt, który ma na celu wzmocnienie związków pomiędzy politykami i naukowcami w zakresie zrównoważonego rozwoju, z naciskiem na narzędzia do zarządzania miastem. Projekt jest finansowany z 7. Programu Ramowego Unii Europejskiej pod nazwą PRIMUS – Polityka i badania na rzecz zintegrowanego zarządzania miejskiego i zrównoważonego rozwoju. Koordynatorem projektu jest Międzynarodowe Stowarzyszenie Samorządów na rzecz Zrównoważonego Rozwoju – International Council for Environmental Initiatives (ICLEI). Więcej informacji: www.informed-cities.iclei-europe.org i www.iclei-europe.org

W dniach 4–6 czerwca 2012 r. w Rio de Janeiro odbędzie się konferencja Rio + 20 United Nations Conference on Sustainable Development. Konferencja odbędzie się w 20. rocznicę Szczytu Ziemi, który miał miejsce w roku 1992 w Rio de Janeiro. Przyjęto na nim kompleksowy, globalny program pożądanych działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiska znany pod nazwą Agenda 21. Podczas konferencji zostaną ocenione dotychczasowe postępy, wskazane braki w wykonaniu zobowiązań oraz poruszone nowe wyzwania. Obrady skoncentrują się na dwóch głównych kwestiach: „gospodarce ekologicznej w kontekście zrównoważonego rozwoju i eliminacji ubóstwa” oraz „instytucjonalnych ramach zrównoważonego rozwoju”.

nych, których efektem będą wydane w najbliższych latach w skali globalnej tryliony dolarów na modernizację infrastruktury (przemysłu, budownictwa i transportu) spełniającej wymogi energooszczędności, o konieczności rozwoju „zielonej ekonomii”, jak i stworzeniu ram instytucjonalnych dla zrównoważonego rozwoju. Reprezentująca ICLEI **Anna Rok** przypominała, że dla globalnej zmiany niezbędne jest ekologiczne podejście do ekonomii (*greening economy*), która musi pozostać w centrum działań zarządzających i wskazywać globalne standardy eliminujące np. subsydiowanie przedsięwzięć nieefektywnych dla środowiska. Podkreśliła, że miasta mogą stać się producentami energii, a nie tylko ich konsumentami i że będzie to czas przechodzenia od efektywności do samowystarczalności. Samorządy, przygotowując się do tej zmiany, powinny m.in.:

- określić wyraźne cele i odpowiednie wskaźniki pomiaru (Agenda 2050),
- stworzyć wielopoziomowy, łączący i odpowiedzialny system zarządzania,
- w skali globalnej wypracować system współpracy pomiędzy naukowcami i politykami,
- doprowadzić do sytuacji, w której każda pojedyncza organizacja na świecie będzie pracowała na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W przekonaniu ICLEI **samorządy będą głównymi aktorami procesu zmian** m.in. poprzez kształtowanie międzynarodowej współpracy pomiędzy ośrodkami miejskimi, naukowcami, lokalnymi politykami i związany z tym transfer sił i zasobów.

MAŁGORZATA ORNOCH-TABĘDZKA

Instrukcja współpracy

Przygotowanie do (samo) oceny

Kontynuujemy prezentację jednego z produktów realizowanego od wiosny 2010 roku projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy” – *Niezbędnika do samo (oceny) Współpracy Organizacji i Administracji Samorządowej*.

Przypomnijmy, że *Niezbędnik* jest instrukcją mającą pomóc przedstawicielom organizacji pozarządowych i administracji samorządowej (każdego szczebla) w dokonaniu wspólnej oceny wzajemnych relacji i jakości współpracy oraz sformułowaniu pomysłów, jak te relacje poprawić i spowodować, żeby współpraca przyczyniała się do podniesienia jakości życia mieszkańców wspólnoty samorządowej.

Jednym z etapów oceny jakości współpracy zaproponowanym przez autorów *Niezbędnika* jest **przygotowanie do oceny**. Służyć ma temu m.in. zgromadzenie i opracowanie podstawowych danych pozwalających na uzyskanie wyjściowego poglądu o stanie relacji między organizacjami i administracją w danej wspólnotie samorządowej. Dobrze jest bowiem, gdy uczestnicy przygotowują się do oceny.

W ramach grupy roboczej uczestnicy powinni wyznaczyć osobę (lub osoby), które zgromadzą najważniejsze informacje i dane opisujące współpracę międzysektorową w danej wspólnotie samorządowej i przygotują na ten temat krótkie, maksymalnie 2-, 3-stronicowe, punktowe opracowania. Autorzy *Niezbędnika* podkreślają, że nie mają to być analizy naukowe; chodzi o zgromadzenie naprawdę podstawowych danych na temat współpracy, wypunktowanie ich i przekazanie pozostałym uczestnikom oceny. Ich przygotowanie nie powinno zająć więcej niż 1 dzień pracy.

Opracowania mogą (ale nie muszą) zawierać następujące elementy:

1. Przedstawienie podstawowych danych obrazujących wzajemne relacje między organizacjami pozarządowymi i administracją samorządową w danej JST. W tym na przykład informacji (maks. 1 strona) o:

- liczbie organizacji pozarządowych,

- liczbie konkursów zorganizowanych oraz wielkości środków przekazywanych organizacjom w ten sposób,

- wielkości środków przekazanych organizacjom w innym trybie niż konkursy,
- kwotach przekazanych ogólnie organizacjom przez daną JST (na podstawie sprawozdańczości finansowej), informacje te można również przedstawić w rozbiu na działy budżetów,
- dzierżawionych lub użyczonych organizacjom nieruchomościach,
- liczbie zawartych umów (w tym w szczególności umów wieloletnich),

Wzór ankiety do gromadzenia opinii nt. współpracy samorządu z organizacjami
(ankietę można oczywiście użyć w proponowanej postaci lub dostosować do warunków w danym samorządzie – gminie, powiecie lub województwie)

Ocena jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

Szanowni Państwo,
Serdecznie zapraszam do udziału w badaniu, którego celem jest: (1) ocena jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w okresie ostatnich 12 miesięcy oraz (2) identyfikacja barier, które utrudniają rozwój naszych relacji.
Wyniki ankiety będą prezentowane wyłącznie w zestawieniach, w sposób uniemożliwiający identyfikację Państwa ocen. Proszę zatem o przedstawienie szczerzych opinii, które moglibyśmy wykorzystać do poprawienia jakości naszej współpracy.
Z góry dziękuję za Państwa udział w badaniu i serdecznie pozdrawiam,
..... Wójt / Starosta/ Marszałek

A) Ogólna ocena jakości współpracy

1) Czy w ostatnich 12 miesiącach Pana(-i) organizacja współpracowała z urzędem lub podległymi mu jednostkami (np. szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej, domem kultury) ...

	Tak	Nie
a) Przy tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, programów lub strategii (np. udział w konsultacjach)?	☐	☐
b) Przy realizacji zadań publicznych (np. wdrażanie projektów finansowanych przez samorząd)?	☐	☐
c) Korzystając ze wsparcia niefinansowego samorządu (np. szkolenia, udostępnianie pomieszczeń)?	☐	☐

2) Jak Pan(-i) ocenia intensywność współpracy swojej organizacji z samorządem w ostatnich 12 miesiącach?

Bardzo duży	Duży	Średnia	Mala	Bardzo mała / Brak
☐	☐	☐	☐	☐

3) Jak ogólnie ocenia Pan(i) jakość współpracy z samorządem w ostatnich 12 miesiącach?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

4) Jakie elementy w relacjach swojej organizacji z samorządem uważa Pan(i) za: (a) największą zaletę / szansę; (b) największą wadę / problem? (Proszę wskazać maks. 2 zalety i 2 wady obecnie działającego systemu)

Zaleta 1: _____	Wada 1: _____
Zaleta 2: _____	Wada 2: _____

B) Samorząd jako partner organizacji pozarządowych

5) Jak ocenia Pan(-i) aktywność władz samorządowych w sferze aktywizacji społecznej mieszkańców naszego samorządu?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

6) Jak ocenia Pan(i) podjęcie przedstawicieli samorządu do współpracy z organizacjami pozarządowymi?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

a) Wolę współdziałania przy realizacji zadań publicznych
b) Poszanowanie zasady partnerstwa
c) Stosowanie jawnych i przejrzystych procedur decyzyjnych

7) Jak Pan(-i) ocenia sposób, w jaki samorząd ...

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

a) Diagnostuje problemy i potrzeby mieszkańców?
b) Informuje organizacje o swoich planach i działaniach?
c) Uwzględnia ich opinie przy tworzeniu prawa, programów i strategii?
d) Finansuje projekty realizowane przez organizacje?
e) Pomaga organizacjom w pozyskaniu zewnętrznego finansowania?
f) Wspiera (niefinansowo) funkcjonowanie organizacji?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- liczbie i aktywności ciał konsultacyjnych, rad, zespołów itp.,
- programie współpracy i przebiegu prac nad tym dokumentem (w tym w szczególności o przebiegu konsultacji i terminie jego przygotowania),
- liczbie przypadków, w których organizacje włączają się w prace nad projektami prawa lokalnego, dokumentami strategicznymi (planami, programami, strategiami itp.), konkretnymi decyzjami, czy zasiadają w zespołach, radach, komitetach, ciałach konsultacyjnych itp.

2. Interpretację powyższych informacji na temat stanu relacji w ramach danej wspólnoty samorządowej w kontekście danych obrazujących stan współpracy międzysektorowej w skali kraju (maks. 1 strona).

Autorzy notatki mogą dokonać próby oceny, na ile relacje w ich samorządzie (opisane

wg schematu powyżej) zbliżają się do przeciętnej sytuacji w kraju, o której zdanie można sobie wyrobić na podstawie ogólnodostępnych danych. Do przygotowania tej części analizy obie strony mogą wykorzystać takie źródła, jak:

- wyniki badania Indeks Jakości Współpracy – dostępne np. na stronach: www.pozytek.gov.pl, www.isp.org.pl,
- serwis internetowy www.mojapolis.pl, czyli interaktywny system monitoringu partnerstwa lokalnego i rozwoju aktywnych społeczności lokalnych,
- System Analiz Samorządowych, www.sas24.org – zestawienie danych nt. współpracy – dla wszystkich jednostek samorządu w kraju, co daje możliwość porównania się z innymi,
- dane z Monitoringu Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pro-

wadzonego przez Departament Pożytku Publicznego MPiPS, dostępne na stronach: www.pozytek.gov.pl,

- Vademecum Samorządowca – serwis prowadzony przez Główny Urząd Statystyczny, dostępny pod adresem: www.stat.gov.pl,
- wyniki badań Stowarzyszenia KLON/JAWOR na temat kondycji organizacji pozarządowych w Polsce, dostępne na stronach: civicpedia.ngo.pl

3. Wstępną ocenę współpracy na podstawie zebranych informacji (maks. 0,5 strony).

W tej części można zawrzeć takie elementy, jak: ogólne rekomendacje, sugestie zmian, kierunków, w jakich powinny ewoluować relacje między organizacjami pozarządowymi i administracją w ramach danej wspólnoty samorządowej.

Głównym celem tej wstępnej diagnozy będzie przedstawienie ogólnego obrazu relacji międzysektorowych w danej wspólnotie samorządowej z obu perspektyw. Opracowania będą pełniły również funkcję „zagajenia do dyskusji” na etapie właściwej oceny.

Niezależnie od tego, jakich źródeł ostatecznie zdecydują się użyć autorzy wstępnych diagnoz, Niezbędnik rekomenduje, aby jednym z nich była krótka, prosta ankieta kierowana do miejscowych organizacji. Samorząd może ją rozesłać do organizacji z prośbą o wstępną ocenę jakości współpracy. Mogą to również oczywiście zrobić same organizacje.

C) Organizacje pozarządowe jako partner samorządu

8) Jak ocenia Pan(i) poziom aktywności społecznej mieszkańców naszej wspólnoty samorządowej? (w tym liczbę i aktywność działających tu organizacji pozarządowych)

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

9) Znając lokalne środowisko, jak ocenia Pan(-i) podejście organizacji do współpracy z samorządem i innymi partnerami?

a) Wolę współdziałania przy rozwiązywaniu lokalnych problemów

b) Stosowanie zasady partnerstwa w relacjach z innymi podmiotami

c) Jawność i przejrzystość w działaniu

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

10) Jak Pan(-i) ocenia sposób, w jaki znane Panu(-i) organizacje...

a) Diagnozują problemy i potrzeby swoich klientów?

b) Informują lokalnych partnerów o swoich planach i działaniach?

c) Angażują się w tworzenie nowego prawa, programów i strategii?

d) Pozyskują finansowanie na realizację swoich działań?

e) Korzystają z mechanizmów niefinansowego wspierania organizacji?

f) Działają na rzecz integracji środowiska pozarządowego?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

D) Uwarunkowania oraz rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

11) Czy uważa Pan(-i), że obowiązujące rozwiązania prawne oraz programy i działania władz krajowych sprzyjają rozwojowi współpracy między organizacjami pozarządowymi i samorządem?

Tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Nie
☐	☐	☐	☐	☐

12) Jak Pan(i) ocenia wpływ współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi na jakość i dostępność usług świadczonych mieszkańcom?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

13) Jak Pan(i) ocenia wpływ dotychczasowej współpracy na rozwój swojej organizacji?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

14) Proszę zaproponować jedną, konkretną rzecz, którą powinny zrobić władze samorządowe, aby znacząco poprawić jakość i użyteczność współpracy z organizacjami pozarządowymi

Proponuję: _____

E) Informacje o organizacji wypełniającej ankietę:

15) Data powstania (rok) _____ 16) Zasięg działania: (można wybrać kilka opcji)

☐ gmina / miasto ☐ powiat ☐ województwo ☐ kraj i/lub zagranica

17) Główne obszary działania organizacji (proszę wymienić 1-2 obszary - np. edukacja, kultura, pomoc społeczna, kombatancki)

Obszar 1: _____ Obszar 2: _____

18) Liczba pracowników organizacji i wolontariuszy:

a) Umowy o pracę - ____ osób b) "Zlecenia" i umowy "o dzieło" - ____ osób c) Umowy wolontariackie - ____ osób

19) Liczba aktywnych członków: (osób, które angażowały się w działania organizacji w ostatnim roku) _____ osób

*W imieniu Zarządu Związku Miast Polskich
Wszystkim Prezydentom i Burmistrzom Miast,
Radnym oraz Pracownikom Samorządowym*

życzę

*Niech magiczna moc Wigilijnego Wieczoru
Przyniesie spokój i radość,
a każda chwila Świąt Bożego Narodzenia
tchnie pięknem w ciepłe rodzinne domu,
w blasku świec i choinki.
Niech Nowy Rok pełen będzie pomysłów,
szczęścia i sukcesów.*

*Prezes Związku Miast Polskich
Ryszard Grobelny*

Wkładka „Samorząd Miejski” – stały dodatek do „Gazety Samorządu i Administracji”.
Wydawca – Związek Miast Polskich; ul. Robocza 46 a, 61-517 Poznań. Wkładkę redaguje zespół
w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nac., Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak.
Adres redakcji: ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. (61) 63 350 54, fax (61) 63 350 60,
www.miesta-polskie.pl/sm.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl.
Druk: Pracownia Wydawniczo-Poligraficzna TED

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse